

Predstavnici srpske vlade su do nedavno tvrdili da Srbija ima obavezu da do 2020. godine obezbedi 27 odsto energije iz obnovljivih izvora – zbog obaveza prema Evropskoj uniji. Prema domaćim podacima Srbija već sada ostvaruje preko 21 odsto energije iz obnovljivih izvora u svom ukupnom energetsom miksu. Ovo je više od evropskog plana za obavezno učešće obnovljive energije do 2020. godine – koji iznosi samo 20 odsto od ukupno proizvedene energije!

U proizvodnji struje u Srbiji preko 30 odsto dolazi iz čistih obnovljivih izvora – velikih hidrocentrala – koje domaći ekološki lobi proglašava za ekološki štetne, pa traži brisanje struje koju one proizvode iz ukupnog bilansa domaće obnovljive energije.

Da li je zbog toga Eurostat, u svom nedavnom izveštaju, smanjio zvanični procenat učešća obnovljive energije u Srbiji?

Prema podacima o proizvodnji obnovljive energije u Evropi tokom 2013. godine, koje je u maju 2015. objavio Eurostat, Srbija je imala učešće od samo 12,8 odsto obnovljive energije u ukupnom energetsom miksu – što protivreći domaćim podacima da Srbija zapravo ima preko 21 odsto čiste obnovljive energije u svom ukupnom energetsom bilansu.

Navođenje ovako niskog procenta domaće obnovljive energije u evropskoj zvaničnoj statistici (Eurostat-u) ipak zahteva intervenciju nadležnih službi u zemlji. Srbija, sa preko 21 odsto obnovljive energije prebacuje plan EU koji traži da samo 20% ukupne energije bude proizvedeno iz obnovljivih izvora – pa zato nije u obavezi da ulazi u gradnju neefikasnih vetrogeneratora i solarnih panela koji će samo uvećati današnju cenu struje za domaće potrošače.

Domaća javnost, izgleda, ne razume da neekonomična proizvodnja struje iz vetrogeneratora u Srbiji neće pogoditi strane investitore koji ih kod nas grade – sve dok im država (EPS) bude plaćala visoke subvencije za struju koju isporuče u domaću elektromrežu.

Čudno je da srpska vlada i domaći stručnjaci ne reaguju i na krajnje agresivnu aktivnost prodavaca stranih vetrenjača u Srbiji, kao i nekih domaćih ekoloških grupa – koje svesno umanjuju postojeći obim obnovljive energije kod nas i manipulišu podacima koje iznose pred srpsku javnost. Ovo se odnosi čak i na neke podatke iz studija o ekonomičnosti ulaganja u vetrogeneraciju kod nas.

U velikoj domaćoj studiji, Atlas vetrova u AP Vojvodini, koja je urađena za potrebe gradnje vetrogeneratora, pogrešno je naveden podatak o energetsom potencijalu vetra pri kritičnim brzinama za efikasnu proizvodnju struje: za vetar brzine 5,5m/sec navodi se da je njegov energetski potencijal 250 W/m² – iako stvarni potencijal vetra na ovoj brzini iznosi samo 200 W/m².

Na ovaj način energetski potencijal vetra brzine 5,5m/sec je veštački uvećan za 25% – što

treba da opravda izgradnju inače krajnje neekonomičnih vetrogeneratora za domaće uslove. Država Srbija je nedavno odobrila strana ulaganja od preko pola milijarde dolara u gradnju vetrogeneratora u Srbiji, na osnovu ovakvih podataka. Grešku će, po svemu sudeći, platiti domaći potrošači preko uvećanih cena struje.

Podaci o visini subvencija koje srpska država, odnosno EPS, daju za proizvodnju struje iz vetrogeneratora i malih hidrocentrala (do 30 MW), ne mogu se naći u srpskoj štampi.

Prema ranije dostupnim podacima, Uredbom o feed-in-tariff sistemu iz 2009. godine, Srbija je odobrila subvencije za proizvodnju struje u domaćim vetrogeneratorima koja je isporučena elektromreži – u iznosu od 9,5 evrocenti za kWh.

Prema podacima koje je objavio međunarodni časopis REW, Srbija je prihvatila obavezu da struju iz malih hidrocentrala (do 30MW kapaciteta) isporučenu elektromreži, plaća (po subvencionisanim cenama) u iznosu od 0,0975-0,195 dolara (USD) za kWh, odnosno 9,75-19,5 dolarskih centi za kWh – ili približno 9-18 evrocenti za kWh, zavisno od veličine hidrocentrale.

Velikoprodajna cena struje u Srbiji, odobrena sredinom 2015. godine, iznosi 3,23 dinara za kilovatčas (kWh), odnosno samo 2,69 evrocenti za kWh struje isporučene elektromreži.

Ovako niska velikoprodajna cena struje teško može da pokrije troškove održive proizvodnje struje iz postojećih termocentrala i hidrocentrala ali nije dovoljna da bi se njome finansirala i zamena ostarelih i izgradnja novih pogona – a svakako je nedovoljna da bi se pokrili dodatni troškovi za subvencionisanu struju iz vetrenjača i malih hidrocentrala.

Kritičare koji pominju da je i velikoprodajna cena iz nemačkih termoelektrana samo nešto preko tri evrocenta za kilovatčas, treba podsetiti da je u ceni od preko 29 evrocenti za kWh struje za nemačka domaćinstva uračunat dodatak od preko šest evrocenti za struju iz obnovljivih izvora, da ne pominjemo i dodatne subvencije za proizvodnju uglja.

Prema podacima Eurostata za celokupno područje Evrope, iz maja 2015. godine, cena struje za domaćinstva je najniža u Srbiji i na Kosovu – i oni ovu cenu struje kod nas, zajedno sa troškovima mreže i taksama, procenjuju na oko 6 evrocenti za kilovatčas.

Prosečna cena struje za domaćinstva u Evropskoj uniji iznosi 20,8 evrocenti za kWh. Najviša cena struje je u Danskoj i tamo iznosi EUR 0,304 za kWh; u Nemačkoj iznosi EUR 0,297 za kWh; u Irskoj iznosi EUR 0,254 za kWh;

Najniža cena struje u EU je u Bugarskoj i to u iznosu od EUR 0,09 za kWh; u Mađarskoj EUR 0,115 za kWh; i na Malti u iznosu od EUR 0,125 za kWh;

Cena struje prema standardu potrošača, odnosno cena struje merena prema visini prihoda potrošača u raznim zemljama Evrope, najjeftinija je za potrošače na Islandu, zatim u Norveškoj i Finskoj – a na četvrtom mestu po ovom kriterijumu je cena struje u Srbiji.

Izvor: balkanmagazin.net